

www.economics.net.ua

ODESA POLYTECHNIC NATIONAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF ECONOMICS AND MANAGEMENT
DEPARTMENT OF MANAGEMENT

«ACTUAL PROBLEMS OF MANAGEMENT THEORY AND PRACTICE»

Devoted to the memory of Professor
Prodius Ivan Prokopovych
1936 – 2012

May 26, 2025, Odesa, Ukraine

XIV

International
Scientific Conference

Internationale Akademie für
Management und
Technologie
INTAMT

Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту : Матеріали XIV Міжнародної наукової конференції. 26 травня 2025, Національний університет «Одеська політехніка». м. Одеса, Україна. 204 с.

Actual problems of management theory and practice: XIV International Scientific Conference. May 26, 2025, Odessa Polytechnic National University. Odessa, Ukraine. 204 p.

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XIV Міжнародній науковій конференції «Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту» (Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, 26 травня 2025) висвітлюються результати науково-методичної роботи Національного університету «Одеська політехніка» та інших закладів вищої освіти України та зарубіжжя з питань сучасних тенденцій розвитку теорії та практики менеджменту, управління персоналом в сучасних умовах, інноваційних методів управління виробництвом та кластерної форми організації підприємств як головного напрямку регіонального розвитку

The collection contains materials presented at the XIV International Scientific Conference "Actual Problems of Management Theory and Practice" (National University "Odessa Polytechnic", Odessa, May 26, 2025). It highlights the results of the scientific and methodological work of the National University "Odessa Polytechnic" and other higher education institutions of Ukraine and abroad on the issues of current trends in the development of management theory and practice, personnel management in modern conditions, innovative methods of production management, and the cluster form of enterprise organization as the main direction of regional development.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Редакційна колегія:

Голова	—	Оборський Г.О., д.е.н., проф.
Співголови	—	Філіппова С.В., д.е.н., проф.
	—	Продіус О.І., д.е.н., проф.
Головний редактор	—	Філіппов В.Ю., д.е.н., проф.
Учений та технічний секретар	—	Лук'янчук О.М., ст. викладач

Члени програмного комітету:

- Буркинський Б.В., д.е.н., проф.
- Балан О.С., д.е.н., проф.
- Ковтуненко Ю.В., д.е.н., проф.
- Кузьмін О.Є., д.е.н., проф.
- Кузнецова І.О., д.е.н., проф.
- Парсяк В.Н., д.е.н., проф.
- Патрік Едуард, д.т.н., проф.
- Садченко О.В., д.е.н., проф.
- Слонієц Іоланта, д.е.н., проф.
- Масленніков Є.І., д.е.н., проф.
- Сарой Кумар Саху, проф.

Інформаційно-технічне забезпечення:

- Янгюлов Е.П., здобувач PhD

PROGRAM COMMITTEE

Editorial Board:

Chair	—	Oborskyi, H.O., Professor, DTech
Co-Chairs	—	Filyppova, S.V., Professor, DEcon
	—	Prodius, O.I., Professor, DEcon
Chief Editor	—	Filippov, V.Y., Professor, DEcon
Scientific and Technical Secretary	—	Lukianchuk, O.M., senior lecturer

Members of the Program Committee:

- Burkynskyi, B.V., Professor, DEcon
- Balan, O.S., Professor, DEcon
- Kovtunencko, K.V., Professor, DEcon
- Kuzmin, O.E., Professor, DEcon
- Kuznetsova, I.O., Professor, DEcon
- Parsyak, V.N., Professor, DEcon
- Patrik Eduard, Professor, DTech
- Sadchenko, E.V., Professor, DEcon
- Sloniets Iolanta, Professor, DEcon
- Maslennikov, E. I., Professor, DEcon
- Sarodzh Kumar Sakhu, Professor

Information and technical support

- Yangulov E.P., PhD student, assistant

Всі матеріали проходять внутрішню перевірку на актуальність та унікальність. Програмний комітет намагається підтримати високу якість опублікованої інформації, проте погляди, висловлені в публікаціях, безпосередньо є позицією авторів. Повну відповідальність за достовірність, зміст, орфографію та якість поданих матеріалів несуть автори та їх наукові керівники. Матеріали друкуються мовами оригіналів.

All materials undergo an internal check for relevance and uniqueness. The Program Committee strives to maintain high-quality published information; however, the views expressed in the publications directly represent the authors' positions. The authors and their academic advisors bear full responsibility for the accuracy, content, spelling, and quality of the materials provided. The materials are printed in their original languages.

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ У МІНЛИВИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ УМОВАХ

В.М. Мацука, кандидат економічних наук, доцент
Маріупольський державний університет
(Київ, Україна)

Сучасна світова економіка дедалі більше формується під впливом геополітичної напруженості, яка змінює логіку поведінки учасників фінансових ринків та ускладнює процес прийняття інвестиційних рішень. Події на кшталт повномасштабного вторгнення Росії в Україну, загострення конфлікту між Китаєм і Тайванем, нестабільність на Близькому Сході – все це має суттєвий вплив на глобальні капітальні потоки та змушує інвесторів переосмислювати підходи до формування та управління інвестиційним портфелем. У такому контексті актуальним є пошук адаптивних моделей портфельного управління, які здатні забезпечити збереження і приріст капіталу навіть за умов високої волатильності та невизначеності.

Інвестиційний портфель – це структурована сукупність активів, які формуються з урахуванням мети інвестора, його толерантності до ризику, а також часових і валютних параметрів. У загальному випадку портфель включає акції, облігації, грошові активи, нерухомість, альтернативні інвестиції, зокрема криптовалюти або дорогоцінні метали. Його формування базується на принципах диверсифікації, ліквідності, прибутковості та допустимого рівня ризику. У класичних моделях Марковіца інвестори намагаються знайти оптимальне співвідношення доходності та ризику, використовуючи дисперсію як показник волатильності. Водночас сучасні підходи дедалі частіше враховують поведінкові чинники – ірраціональність, панічні розпродажі, ефект «стада».

Формування ефективного портфеля вимагає не лише математичного балансу між ризиком і доходністю, але й урахування глобальних трендів, серед яких геополітична стабільність є визначальним фактором. В умовах стабільного середовища інвестори схильні до більш ризикових активів, натомість у періоди криз значення набувають «захисні» активи та консервативні стратегії [4;7].

Геополітична нестабільність характеризується порушенням міжнародного балансу сил, зміною регіонального статус-кво, посиленням протекціонізму або відкритими збройними конфліктами. В економічному вимірі вона трансформується у зростання волатильності, погіршення інвестиційного клімату, зниження прогнозованості валютних курсів, підвищення вартості капіталу та зростання дефолтного ризику. В історичному контексті чимало прикладів демонструють, як геополітичні події змінювали поведінку інвесторів. Наприклад, теракти 11 вересня 2001 року спричинили тимчасовий обвал фондових індексів і підвищений попит на золото. Повномасштабна війна в Україні у 2022 році призвела до масового виведення капіталу, девальвації національної валюти та падіння облігаційного ринку [3].

У сучасних реаліях ключовими геополітичними ризиками залишаються: енергетичний шантаж, санкційні обмеження, кіберзагрози та глобальні торгівельні війни. Ці фактори безпосередньо впливають на зміну інвестиційних стратегій: інвестори скорочують експозицію на ризикованих ринках, збільшують частку у ліквідних інструментах, змінюють географічну структуру портфеля [8].

Управління інвестиційним портфелем в умовах геополітичної турбулентності потребує нових інструментів і стратегій. Одним із ефективних підходів є використання хеджування – зокрема, через похідні фінансові інструменти, валютні свопи або довгі позиції в безризикових активах. Диверсифікація як і раніше залишається ключовим засобом зниження ризику, але в сучасному вимірі вона охоплює не лише сектори й класи активів, а й валюти, юрисдикції та часові горизонти [5;6].

Особливу увагу заслуговують так звані «захисні активи». Золото традиційно виконує роль сховища вартості, а в умовах геополітичної напруги зростає попит на облігації США,

швейцарський франк, нерухомість у політично стабільних країнах. З іншого боку, криптовалюти, попри заявлену децентралізовану природу, у періоди глобальних потрясінь демонструють неоднозначну поведінку й можуть не виправдати очікувань як захисні інструменти. Фінансові установи дедалі частіше застосовують сучасні методики аналізу ризиків, серед яких особливу роль відіграють Value at Risk (VaR), стрес-тестування та сценарне моделювання. Завдяки цим підходам інвестори отримують змогу оцінити ймовірні втрати у випадку реалізації негативного сценарію та вжити превентивних заходів [9].

Приклад України у 2022-2024 роках є унікальним кейсом трансформації інвестиційної поведінки під впливом геополітичного шоку. До початку війни типовий український портфель складався з облігацій внутрішньої державної позики, банківських депозитів та інвестицій у локальні активи [1;2]. Після початку війни акценти змістилися на валютну ліквідність, нерухомість за кордоном, інвестування в ETF на іноземні фондові ринки. Значення набула наявність швидко ліквідованої частини активів – «фінансової подушки», а також онлайн-доступу до міжнародних брокерських платформ.

Управління інвестиційним портфелем у мінливих геополітичних умовах стає не лише технічним, але й стратегічним процесом, що вимагає розуміння глобальних процесів, здатності до адаптації й використання сучасних ризик-менеджмент інструментів. Основними висновками дослідження є наступні:

По-перше, ефективне портфельне управління в умовах геополітичної нестабільності має базуватися на гнучкості, диверсифікації та впровадженні хеджуючих стратегій. По-друге, ключову роль відіграють «захисні» активи, що дозволяють зберегти капітал у періоди криз. По-третє, практичний досвід країн, зокрема України, доводить необхідність стратегічного планування, включно з переоцінкою ризиковості окремих ринків.

У перспективі доцільно поглибити дослідження з акцентом на вплив цифрових активів, ESG-факторів та алгоритмічного управління портфелем у кризових періодах. Окрім того, актуальним залишається створення антикризових моделей поведінки інституційних інвесторів з урахуванням гібридних загроз та елементів інформаційної війни.

Список використаних джерел:

- 1) Мацука В. М. Механізм залучення іноземних інвестицій в економіку України. Ефективна економіка. 2024. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.1.38
- 2) Мацука В.М. Сучасні тренди іноземного інвестування в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2023. №12. С. 88-94. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.88>
- 3) Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2023 р. URL: <https://bank.gov.ua>
- 4) Fitch Ratings. Geopolitical Risks in 2024: Trends and Investment Implications. URL: <https://www.fitchratings.com>
- 5) Shtepa O., Nikolenko T., Matsuka V., Suprunenko S., Galenko O., Kropelnytska S. Economic-Mathematical Model for Assessing the Sensitivity of International Innovation and Investment Projects. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE). 2019. 8(12), 140–145. DOI: 10.35940/ijitee.L3480.1081219
- 6) Duan Y., Shuplat O., Matsuka V., Lukash S., Horbashevskaya M., Kyslova L. Risk Management Strategy for International Investment Projects of an Innovative Enterprise in the Context of Industry 4.0. Economic Affairs (New Delhi). 2023. 68(4), 2047–2056.
- 7) European Central Bank. Financial Stability Review. May 2023. URL: <https://www.ecb.europa.eu>
- 8) World Bank. Global Economic Prospects. January 2024. Washington: The World Bank. 2024. URL: <https://www.worldbank.org>
- 9) IMF. World Economic Outlook, April 2024: Economic Recovery amid Geopolitical Fragmentation. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org>